

Raksta ar pefuhthichann
par pakti:

par gadu 1 rub. 60 lap.
" pufgadu 85 "

Raksta bef pefuhthichan-
nas Rīgā:

par gadu 1 rub. — lap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnešā 30 "

Mahj. w. teel isdohis fest-
beenahm no p. 10 sahloht.

Mahjas weesis.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpašhneeks un apgahdatajs.

Mahjas weesis isnahht ween reis pa nedetu.

Raksta
par fludinashau:

par weenas fleijas smalku
rakstu (Petti)- rindu, jeb
to weetu, ko tahda rinda
eenem, maksa 10 lap.

Redakcija un eksespedija
Rīgā,

Ernst Plates bilshu- un
grahmatu-brulatawā pee
Peštera basnijas.

N° 39.

Sestdeena 30. September.

1878.

Rahditaie.

Saunatahs sinas. Telegrafa sinas.

Celshemes sinas. No Pisku muishas: pahrschi gada angltbu.
No G. . . . . apgabala: pahrtureenas buhshannu. No muhsu apgabala: pahrtrohga dshwi. No Beshim: teatera israhbichana eewainoto lazewju fami-
lijahm par labu. No Leepajas: tureenas tirgoshanas uplantschana. No
Selgawas, refruhshu nemshanas termini. No Tehrpatas: atrasta nauba,
— pirmais preefshlajums. No Wilandes: pahrwezem rohtas darbeem.
No Peterburgas: Todlebena telegrams.

Ahrshemes sinas. No Berlins: pahrmahzijas eefshigo politiku. No
Greefijas: tureenas politikas buhshana u. t. pr.

Peelikumā: Strds apsinas wara. Graudi un seedi.

Saunatahs sinas.

No Rigas. Rā sčhejeenas awises sino, tad Rigas-Luku-
mas dselszelsch tikshoht ar Rigas-Dinaburgas dselszeli sa-
weenohs. Tee waijadshgee raksti jow eefneegti finansministe-
rija un zelu-ministerija preefsh apstiprinashanas. Kad sčhee
abi dselszeli buhs faweenoti, tad tikshoht dselszelsch turpi-
nahs, prohti no tureenas lihds Wentspilei, jo Wentspilei ir
lahs ohst, ko par seenu war no ledus tihru tureht.

— Nahloscho pirmdeenu tai 2tra Oktoberi buhs kahrtiga
pilssehtas weetneeku sapulze. Pee deenas kahrtibas peederehs
tahs sinas, ko preefshā tiks ta komisija preefsh literatu no-
dohshannu un immobiliju (nekustamo ihpašhumu) takseerefsha-
nas nofazishanas. Tad ari tiks diwi lohzehti eezelti pils-
sehtas teesā preefsh kara-deenasta u. t. pr.

— Scho swebideenu tai 1ma Oktoberi Rigas Latweefshu
labdarishanas beedriba turehs fawu islohsefshannu.

No Selgawas. Rā mums teel sinohts, tad schi gada
„Aursemes brihwibas swebtki,” kas ka jaw arweenu Selgawā
teel swineti, atmetufshi 664 rublus tihras pelnas. No schihs
naudas tikshoht 200 r. isleetati Latweefshu studenteem par pa-
lihdsibu, un tee atlikufshēe 464 rubli preefsh ziteem labdari-
geem noluhleem.

No Peterburgas. Rā tureenas awises sino, tad muhsu
aktiwās armijas wirswadonis general-adjutants Todlebens teel
tai 18ta Oktoberi Peterburgā fagaibhts.

Tahs pašchas awises sino, ka no Pohlū grunts-kredites bee-
dribas isdohito kihlu grahmatu kuponi ir pakat-taifiti.

Wiltee kuponi isfshkirahs zaur to no riktigeem, ka wilteem
truhst tā nofauka „uhdens-drufa.”

Rā „Gols” sino, tad ar leelu gohdu grib fagaibht no
kara lauka pahrnohdamus ahrsius. Tika eezelta ihpašcha
komiteja preefsh ahrstu fanemshanas isrihkoschanas.

No Chartowas teel sinohts pahrschahdu atgadijumu. Kad
tureenes Turku wangineeki, us mahjahm Turzija dohdamees,
bija dselszela rads sakahpufshi, tad winus isflaitija un flai-
toht atrada, ka weens Turks ir wairak. Gefahkumā dohmaja,
ka lahds noseedsneeks buhs par Turku isgehrbees un wiru
starpā eefproudees, lai waretu aishchgt; bet kad shlafi ismel-
leja, tad atrada, ka kahda meito, kas ar kahdu Turku bij
famihlejufshs, Turku drehbes bija usgehrbuse, gribedama fa-
wam mihlotam Turkam lihds braukt us Turziju. — Tahds
pats atgadijums notikahs Boltawā, kur ari starp aishbraufda-
meem Turku wangineekeem atrada kahdu deefgan mahzitu fee-
weeti, kas kahdam Turku wiraneekam gribeja us Turziju lihds
braukt. Schi efoht nelaimigi mihlejufe un dshwibu apni-
lufe, tapehz nodohmajufe Turkam par feetou palikt, fazidama,
winai efoht weenalga, kur winai janomirft.

No Helsingforses. Tureenas augstshkola (uniwersitete) swi-
nehst tai 1ma Oktoberi fawus 50 gada swebtkus.

No Romas. Jaw preefsh kahda laika sinojam, ka uguns-
wehmeju kalns Wesuws fahzis ugunt splaut; tagad war fi-
noht, kad beidsamā nedekā degoshas lahwas iswemshana pa-
likufe dauds stipraka, tā ka degoscha lahwa diwās straumēs,
kahdas 3 afis platas, no kalna nogahshahs un eeleija fawee-
nojahs. Iswemshana tik stipra, ka seme diwreis trihzejufe.

No Afganistanes. Angli bija nodohmajufshi Alismusjidai
usbrukt, bet tagad usbruhshannu us wehlatu laitu atlikufshi,
tapehz ka emirs tur kahdus 6000 saldatus ar 18 leelgaba-
leem sapulzejis, ar kureem wiafsh draud usbrukt Zamriedai.
Angleem waijadshs us to pusi dohtees.

Telegrafa sinas.

No Berlins tai 27. Septemberi. Lihds schim bijufcha
preefshneeziba tika pa ohtru reisu walsts-sapulzei eewehleta.

No Wihnes tai 27. Septemberi. Turzijas shtnis Wihnē
isfazijis, ka Turzijas waldbiba griboht ustureht labu fatilsh-
nohs ar Austriju. Bet pee tam japeemin, ka Konstantino-
pelē rihfojahs pret Austriju, lai gan, ka nupat fazihts, sul-
tans wehlahs labu draudshbu ar Austriju ustureht.

No Londones tai 27. Septemberi teel sinohts, ka Franzijs
leelu pulku karu-kugu aishuhtohst us Widus-juhru. Bes ma-
faleem kugeem teekohst ari shtiti 10 brunu-kugi ar 130 leel-
gabaleem un 6000 kareiwjeem.

Gefchemes sinas.

No Pinku muifchas. Saweem mihleem „Mahjas weefa“ lafitajeem gribu pafstahstih no fawas pufes par fchihš wafaras auglibu. Zaur zaurim nemoht, sahle plawās, ganibās un aplohds dauds wairaf bij augufe kà pehrnajā wafarā, feenu dabujam par leelakai datai it labu fchmarfchotu fawahlk, lai nu gan zitas weetas muhfu plawās atradahs tulfchās, plikas, kur nebij sahle augufe, kuras pehrn seemā jeb pawafari iffala, ispuwa, til drihs ar sahli ne-apaugš. Lai nu gan muhfu lauki naw mahlu un grants seme, bet til ar weeglu fmilti, tomehr rudsi, meefchi, ausas, wafaras kweefchi, wafaras rudsi, firni, pupas ziteem bij it labi augufchi, ziteem pawidam; ahbolinu un linus tohs mehs dauds ne fehjam, kartupelus kà kurfch, ziti wairaf stahda, ziti masaf, tee ir muhfu weenigi kweefchi preefch pahrdohfchanas. Salna, kura bij Juli mehnefi, kartupelu lafsteem dauds ari neflahdeja, til faufa laika deht aukstās un faufās weetas no faules tika apfpeefsti; pehz auguma bij pawidam, ziteem it labi gludi un miltaini, bij weetas kraupaini un glihti. August mehnefi eefahka pa datai truhdeht un puht; par kahpofteem un kahsteem runajohht jafaka, kà tee kà kuras: ziteem buhs til fawa teefa, ziteem ar preefch pahrdohfchanas. Zahpi un trumi kahpofstus dauds ari ne-apfahdeja, til ween faules karstumā dauds nowihka. Wehlah leetus afpirdfinaja, til ween muhfu fainneekem un trijeem muifch-tureem, kureem plawas pee Babiht efara krafa, tai 9tā Juli zaur fipru seemeta wehja wehtru Babiht elers leelifki ufpluhda, zaur to peepluhda tahs plawas waren. (Babiht efers stahw fakarā ar Zalgawas leelupi un Salas Spun upi). Ziti bij feenu gan kaudsēs fametufchi, ziteem gubās, ziteem noplauts wahlās, ziteem wehl sahle stahweja. Noplautais bij fadfihts kohpā, jutu julahm, kà kà farp feena ihpafchneekem ftrihde iszehlahs, teefas-wihreem bij ja-iffchir, iffchirfchana nebij weegla leela. Seens tika pahrdohht, nauda idalita. Babiht efara ufpluhfchana muhfu plawahm dauds reis leelu fahdi dara.

Wehl kas par fagteem. Muhfu Pinku-muifchas rentakungam Timmam fchigans firgu nosaga it tuwu pee muifchas no lauka. Kà dšird, tee pafchi fchigani muhfu diweem krodšneekem naudu efohht iffagufchi, tapat ari tai 11tā Septem-bera nakti, Venuschu fainneekam Zahnām Rubertom diwi firgi turpat no dahrsa tika nosagti. Schi ir ohtra reifa, kà fchim fainneekam pa diwi firgi nosohg. Lihds fchim mehs gan neklam no fagteem aifahrti, tagad naktis paleel garas un tumfchas, tahdi swehri fahf uflihtsi. Zitadi mehs dšihwojam preezigi kà jaw pee rudens laika. Tee, lam meefchi pa-augufchi labi, taifa eefalu un bruhwe alu; trelni kumofi drihs buhs nobaroti it labi, dšeram fuhro, pazepam rauschus un ar-faweem mihleem draugeem patreejam it labi.

Kahds Binkeneks.

No C . . . . . apgabala. Kad no daschadahm pufehm ir rakstihš par fcha gada lauku rafchojumeem un par fcho un to un wehl kant ko, tad zereju, kà zeen. lafitajs ari no muhfu apgabala kahdas sinas ar labpatifchānu lafihš. Schis gads mums zaur zaurim nemoht ir wideis gads. Mudfi bija kà katra weeta, zitur labi un atkal zitur ari deefgan flikti; wafaras fehjas bija weenadāš. Pahr lineem runajohht jafaka, kà tee gan daschās weetas wehl pafchwafi bija augufchi un tad ari no tahrpeem tika patehreti, gan ne

wifur, — kà kà tagad pawifam fehllu buhs lohti maf; pee mums daschi semlohpji ir kà fakohht drihs tihri tulfchā, un nu fehllu uf nahlamu gadu eegahdadami jaw mafsa lihds 10 rubl. par puhru. Daschi mantas kahrigee fapehrt leelaku wairumu un dohma ar to leelas rebes taifihht, rehlinadami, kà nahlamā pawafari buhfoht lihds 20 rubl. f. puhrs mafahht; bet — kà til pirkfus nefadedfina! — jo kà tas jaw tagad manams, tad gan semlohpji pafchi fawā farpā weens ohtram ifpalihdfehš. Nu nu, kakti! kà til duhdms ne-eeefchmauz?! — Ar tantifku fadfihwi ne-eet kà kà agraf, jo no ziteem apgabaleem eenahht daschi naudas kahrigee warmahkas, kà wilki awju farpā muhfu meerigā widū — un uf dumpi un naidu mufinadami, blandahs apfahrt no weena kaktā uf ohtru: krahpdami un gohdu laupidami, un kà krauze muhfu mihto meerinu; bet gan wiaus dabufim weentreis atkal ahra no muhfu widus; tad ar dšihfim kà ahmuri ween flauffehš un kad tahdu muhfu widū wairs nebuhs, tad dšihwofim atkal tapat kà pa wezam, meerigi un netrauzeti no launeem weeglprahtri- neem. Nopeetnais.

No muhfu apgabala. Zeen. „Mahjas weefi.“ nekaunojees kad es Lew no muhfu apgabala un no muhfu laudim ko pawehstiju. Muhfu apgabals atrohdaš netahlu no X pilsfehltas jaukā weeta. Skohla ir diwtahfchiga muhra ehka, kura wairaf par fimts behrneem mahzibu bauda. No fcholas netahlu ir klints afa, kuru dauds no tahleenes nahht apbrihnoht. Gedfihwotaji ir muhfu apgabala luftigi laudis, tas laikam tadeht noteel, kà krogš par bafnizu ir pahwehrtes. Sefideenas wakarōs reds pulzinus naktis brahlu apfahrt klijojam. Swehtdeenā turpreti, kur ziti uf bafnizu eet, fapulzejāhs leelaka data no muhfu jaunleekem un jaunleekem kroggā, kur buriga fijoļu brehlfchana fchohs uf „polka“ ufaizina. Pa farpahm dšird ari dšeefnas, kas jaunleekem leekahs lohti patihlamōs buht. Kà aistek stunda pehz stundas un muhfu gaitneeki uf mahjahm dohdahs un noliktā laika atkal fapulzejāhs. Dromis.

No Zehfim. Swehtdeenā tai 24tā Septemberti fch. g. tika fchejeenes Weifensfeldta k. sahle ifrahdihts teaters. Ifrahditaji bija Zehfis kara-deenestā buhdami Latweefchu jaunleeki un kà tas preefch ifrahdfchanas tika ifflaidrohts, tad katre no wineem ir pirmo reisi flatuwes wirfū rahdijees. „Mehrneeks“ flatu luga ifchetros zehleendōs no Rafchoku Dahwa ir teefcham brangs originals if kahda laiku apfahkta Baltijas fadfihwē, kadeht ari fpehletaji pee winas ifrahdfchanas arweenu war uf labu pateizibu, no flatitaju pufes, drohfi buht. Schahdu pateizibu no publikas mineti ifrahditaji ari deefgan mantoja. Sinams, war ari teikt, kà daschas lohmas tika deefgan weilli fpehletas; ihpafchi willigais Schulz, kà ari weenteefigais kafaks bija katre fawā weeta, ko ari flatitaji zaur daschlahrtigahm „brawo“ faulfchānahm apleezinaja. Dhtrajā lugā, „Kà lauzeneezes pilsfehltā dšihwo,“ — tika ihpafchi „Zuhles“ lohma gauschi weilli fpehleta. Schi beidfama luga eejautrinaja flatitajus deefgan leela mehra. Abās lugās tika feewifchlu lohmas fpehletas no kahdahm fchejeenes jaunkundfchm, kas gan ir teizami, jo eenahkums bijis labdarigam mehrkam (eewainolu kareiwju familjahm) par labu. Pateiziba gan ari nahlahs fchejeenes zeevijamalahm perfonahm, kuri pee minetas teatera ifrahdfchanas bija ar fawu apmellefchānu dalibu nehmuſchi, kà ari fchejeenes kara-pahrwaldneekam, kurfch kà preefch teatera ifrahdfchanas, kà ari preefch

muškas, kura pa starpam tapat no wina salbateem tika spē-
leta, bija deesgan ruhpejees. **Kahds** no skatitajeem.

No Leepajas. Tai 22trā Septemberi eebrauja tas tuht-
stoschais kugis Leepajas ohstā sčhi gada kugoschanas laika.
Tif leelu kugu skaitli Leepaja wehl nebija peedstihwojufe, jo
lihdš sčhim Leepajas andele nebija til leela bijufe. War gan
dohmaht, ka Leepaja pahr sčahdu andeles usplauksčanu pree-
zajahs un par to wixai ihpasčhi japateizahs weenam lungam,
tagadejam pilsehtas galwai, Uliča lungam. Wixsch bija
tas wihrs, kas pufmuhšču ir preeksč tam strahdajis, lai Lee-
pajai waretu isgahdaht dselszetu un dselszeksč Leepajas an-
deli us tahdu stahwolli pazehlis.

Peterburgas awises raksta pahr Leepajas andeles usplauks-
čanu tā: Kamehr dselszeksč usbuhwehts, tamehr Leepajas
andele if gadus wairak peenehmufehs, bet ka til ihšā laika
andele tā usplauks, ka jaw 1000 kugu aishrauz, to gan ne-
weens nebuhs zerejis, bes ween tas, kas pufmuhšču pee
sčahdas tirgoschanas usplauksčanas panahščanas strahda-
jis, prohti tagadeis pilsehtas galwa Uliče, kas 42 gadus
ir pilsehtas preeksčneežibu wadijis.

Beeliksim sčhe ari kahds skaitlus, zil prezes sčini gada
lihdš 1mam Septemberim if Leepajas iswestas, no lam skai-
dri redsams, zil leelikam tirgoschana usplauksufe. If Leepa-
jas iswests: 745,065 ischetwerti ausu, 595,093 ischetwerti
rudšu, 264,718 ischw. meesču, 26,055 ischw. kweesču (puh-
ru), 41,375 ischw. linu sehtlu, 16,543 ischw. firnu, 34,330
ischw. griku, 121,797 pudi linu, 92,872 pudi lupatu, 8,342
pudi wilnas u. t. pr. Lihds ar andeles usplauksčanu ari
buhweščanas luste Leepajā radufehs, gan leeli spihkeri gan
jauni nami teel buhweti. Nemeen priwat zilweti leel dauds
buhweht, bet ari dselszeta-direkzija, ihpasčhi pee bahnušča.

No Jelgawas. Kusemes gubernas komisija kara-deenesta
leetas isfludina „Kurš. gub. aw.“ ka aprinku-komisijas nems
sčogad rekrusčus sčahhdos terminos: Jelgawā: I. sčauf-
sčas aprinki 4. Nowember; II. sčauf. apr. 8. Nowbr.; III.
sčauf. apr. 1. Nowbr. — Bauskā: I. sčauf. apr. 6. Nowbr.;
II. sčauf. apr. 1. Nowbr. — Tukumā: I. sčauf. apr. 6. Nowbr.;
II. sčauf. apr. 1. Nowbr. — Talsos: I. sčauf. apr. 6.
Nowbr.; II. sčauf. apr. 1. Nowbr. — Ruldigā: I. sčauf.
apr. Ruldigā 6. Nowbr.; II. sčauf. apr. Saldū 1. Nowbr.
— Wentepilē: I. sčauf. apr. 6. Nowbr.; II. sčauf. apr.
1. Nowbr. — Alšputē: I. sčauf. apr. 6. Nowbr.; II. sčauf.
apr. 1. Nowbr. — Grohbinā: I. sčauf. apr. Leepajā 1. Nowbr.;
II. sčauf. apr. Leepajā 6. Nowbr. — Saunjelgawā: I. sčauf.
apr. Saunjelgawā 1. Nowbr.; II. sčauf. apr. Zehlab-
katē 7. Nowbr. — Ilustē: I. sčauf. apr. Grihwā 6. Nowbr.;
II. sčauf. apr. Ilustē 1. Nowbr.

No Tehrpatas teel sinohts pahr kahdu retu atgadijumu.
Kahds Dahnū zimermanis, kas bija dewees us wandersčanu,
1861mā gada ap rudens laiku gahja pa Peterburgas zetu un
atrada starp Tehrpatu un Jewi 100 rublu naudas, un to
sčehpdams preeksč fewim patureja.

Wehlaš wixsch aishwahs us Jaun-Selandi, kur wixsch us
dšihwi nometahs. Tē us reis winam firds-apstinaschanahs at-
mohdahs un wixsch 100 rublu us Kopenhageni pahrstihija,
luhgdamš, lai sčho naidu nosuhtohť us Tehrpatu, warbuht ka
tur to zilwetu atradišohť, kas toreis to naidu pasaudejis.

Nauda tika no Kopenhagenes aissuhtita us Tehrpatu pee
turenas polizeimeistara. Tagad minetais polizeimeistara kungs

Tehrpatas Bahzu awises usajina to, kas naidu toreis pasau-
dejis, lai pee wina peeteizotees, tā ka wixsch tam waretu
naidu atdoht.

X No Tehrpatas. Pahr Latweesču walodas lektora Rauten-
bacha Zehkaba pirmo preeksčlasijumu mums peenahzis sčahds
pasinojums:

Behz labas teefas jaw 30 gada pagahjušči, kamehr Lat-
weesču waloda sčeitān bija bahrenite, jo lektori behz kreet-
naja Rosenbergera bija tilai algadsčhi sawā amata, tadeht bija
ari lihdš 80 klausitajeem leelajā auditorijā (istabā) sčapulzeju-
sčees, gan profesori un studenti, gan lektori un sčohlotaji,
lai dabutu ko kreetnu un ustizamu pahr sčweščo, nepasihstamo
walodu dsirdiht. Ar preeku waru apleezinaht, ka jaunais
lektors (Rautenbacha l.) sčho wehleschanohs pilnigi attairnoja.
Wixsch ussahla sawu mahzibas amatu ar finiski isstrahdatu
un jauli un sčwabadi preeksčā zeltu garaku eestahščanahs
runu pahr „Latweesču gramatikas wehsturi,“ pee tam ari wi-
fas gramatikas isweizigi pahrspreesdams. Sawas runas ee-
sčahlumā tas issajija, ka tapat tā zitu sinibu wehsture efoht
selme un augščana manama, to pasču warohť ari no Lat-
weesču gramatikas wehstures, prohteet, no Latweesču walo-
das pehtijumeem leezinaht. Lihds ar zitu sinibu weenmehrigu
peenemščanahs efoht ari nenoleedsami Latweesču walodas
pehtijumu peenemščanahs eewehrojama. Tai gan diwi simti
gadu laikā, kamehr pirma Latweesču gramatika rakstita, lihdš
Bielensteinam til kahdas peezas Latweesču gramatikas isdoht-
tas, tad tomehr peerahdoht tahs pasčas, ka ari sčhe newe-
roht palikt tā bijis, ka ari sčhe sčohť us preeksču jasper ar
nerindamohs pehtitaju zilwetu garu, kas nemitedamees wišos
sinibas laukos us preeksč stedsahs, gan pehtidams, gan ap-
sčpreesdams, gan weelu krahdamš. Sčhi selme parahdahs
nemeen ahriigi, gramatiku skaittu wairumā un gramatiku bee-
sumā, bet aridsan wina fatura labumā.

Behz sčheem eewesčanas wahrdeem runatajs eedalijs Lat-
weesču gramatikas wehsturi diwās periodēs (laikmetos), tā:
1) tani periodē preeksč walodu sčahdsinaschanas sinibas is-
zelschanahs, no 17ta gadusimtena widus, no Manzelija un
Zürckera, lihdš 1848tam gadam, lihdš pirmajam Latweesču
walodas lektoram, Rosenberгим Tehrpatā, un 2) tani periodē
behz walodu sčahdsinaschanas, no 1848ta gada, no Rosen-
bergera, lihdš muhsu deenahm.

Pirmo periodi tas aprahdija par tahdu, kurā Latweesču
gramatika tikufe tilai preeksč sčahdschwes un amata nepree-
ščamajahm wajadšibahm sčahskita, ohtru par tahdu, kurā
Latweesču gramatika kluwufe neween preeksč dšihwes waija-
dšibahm, bet ari — un wisnotahť — preeksč sinibas wai-
jadšibahm, prohteet, finiski apstrahdata. Wixsch apšpreeda tad
pa rindai it wisus Latweesču gramatiku un sčwarigato gra-
matikas gabalu sčahskitajus no pirmaja lihdš pehdejam. Ge-
sčahkdams no pirmajeem Latweesču walodas pehtitajeem if
17ta gadusimtena widus, no Manzelija, Zürckera un Adolfsija,
tas gahja apšpreesdams zauri zaur Latweesču walodas pehtibas
attihstijumeem, pakawedamees pee wisu leelakajeem sčhi darba
weizinatajeem, pee Stendera un Bielensteina, sčho flaweno
wixru nopelnus Latweesču walodas deht teildams un ari Har-
dera un lektora Rosenbergera nopelnus sčini sinā preeksčhigi
atšihdamš.

Stenderim (kas miris 1796tā gadā), Latweesču rakstnes-
zibas dibinatajam un pirmas pilnigakas Latweesču gramati-

las farakstatajam, stahwoht pirmas periodes wifu augstakajā wectā blakus prahwestis Kristaps Garders (las miris 1818tā gadā), tā pirmais kreetnais gramatiku kritiķis un pee tam ari ar fawem Latweefchu walodas pehtijumeem kahdus gadu defmitus wehlat usplaukoschaj walodu falihdsinaschanas sinibai pa preefschu eedams.

Za zaur lektora Rosenbergera darbeem, kuzsch mehginaja pirmo sinisko Latweefchu gramatiku farakstihit, siniskās Latweefchu gramatikas rihts esohit aufis, tad esohit zaur Bielensteina darbeem schini laukā gaischa deena kluwufe. Zaur Bielensteinu esohit Latweefchu waloda wihtim siniski aplohpta. Zaur Bielensteina nopelneem esohit walodu falihdsinaschanas sinibai it ihpafchi Latweefchu walodā wahrti un durwis atwehrtas. Latweefchu walodas siniba esohit gandrihs lihds ar walodu falihdsinaschanas sinibu zehlfuheš. „Winau naw wairs japahrtēef no faufas, leesas pahrtikas, ko praktiska dshwe ar fawem untumeem tai atmēta, ne, wina smelahs tagad fpehku un dshwibu is paschas dshwibas awota, is sinibas. Mehš, atrohnames tagad tani laikā, kur Latweefchu waloda fahufe iskohptees. Wairojahs atshischana pahre Latweefchu walodas attihstischanahs fpehku pee mahziteem wihtreem, un rohnahs waijadsiba pehz walodas leelakas bagatibas, pehz leelakas skaidribas un isglitibas pee tautas paschas. Tas ir eewehrojams. Schai attihstibas waijadsibai lihdscht, waijaga lektora usdewumam buht.“ Tad wifus, peezās walodās: Latinu, Wahju, Kreewu, Pohku un Latweefchu walodā atrohnams walodas raschojumus, — ihpafchi Krontwalda nopelnus peeminedams un ar Taurina Gederta gramatiku beigdams — apspreedis, tas beidsa fawu runu schahdi:

„No schi pahrstata teklam pahrleezinati, ka lai ari lohti gaufeem fohiteem, tomehr augscham peeminetā laika-strehki schini laukā ir us preefschu eets. Esam ari pahrleezinajufchees, ka Latweefchu gramatikas wehstures pehdejā gadudefmitā ari Latweefchu walodas wehsture atdshwojufehs. Latweefchu walodas wehsture ir lihds pehdejam gadu-defmitam gandrihs pa wifam us weetas stahwejufe. Manzelija Latweefchu waloda 17ta gadusimtena eefahlumā, ir skanās un formās, ne-eewehrojohit toreisējo, tagad wezo ortografiju pa labai dalai ta pate, kahda ta ir schodeen wehl tohp runata un no dascheem ari rakstita. Tikpat mas ischekirahs pa dalai tahs preefsch Manzelija 16tā gadusimteni fpeestahs grahmatas, no scho laiku walodas. Kaut ari tā ir, tad tomehr waram schodeen, kur mums Latweefchu gramatikas wehsture ar gramatiku Latweefchu walodā jabeids, to wehrā likt, ka ari schiui sinā wifs dauds zitadi tizis. Latweefchu waloda war schodeen jaw pate, bes kahda aishildna, leezibu doht par fawahm ihpafschibahm, par fawu dshwi un dshwibu. Gewehrojohit tagad tik ahtri us preefschu eijoscho isglitibu un attihstibu Latweefchōs, eewehrojohit winau awischneezibas usplaukschānu, eewehrojohit winau sedofschahs siniskahs faheedribas, ja, eewehrojohit Latweefchu gluschu pahrauninato dshwi un fadschwi, waram, mani lungi, pateesi apleezinaht, ka ari schē tas, las fenal gadusimteni newareja notikt, tagad gadudefmitā notizis.“

Munai beidsotees filologijas fakultetes defans un ziti profesori un lektori nowehleja fawam jaunajam amata-brahlim dauds laimes un sekmes, pee lam walodu falihdsinaschanas sinibas profesors Dr. Leo Meijers, ka us labu sismi us leela leetus, las pa wifu runas-laiku, gandrihs wefelu stundu, gahstin gahsa, norahdidams it laipni pateizahs, ka nu schejeenas

filologi dabujufchi pilnigu pahrstatu pahre Latweefchu walodas gramatikas wehsturi, las wineem lihds schim bijufe gluschu fwefcha.

No Wilandes. Igaunu awife „Sakala“ raksta tā: Jam fenal mehš sinojam, ka schē Igaunu wezu laiku drehbes fawahl, lai waretu apluhloht, tā wezahs Igaunu feewas strahdajufchas. Wezas feewu mizes un diweeli ir eefuhtiti, no lam redsams, ar kahdu weiklibu un mahlsu toreis strahdajufchi; krahfas (pehrwes) un pawedeeni rahda kahdu smalku darbu, ka pat muhsu laiku skunstneeki labali newaretu isstrahdahi. Pahre schēem darbeem jeb isstrahdajumeem teescham jabrihnahs un ja tee tagad tiltu pastrahdati, tad neweens netizeku, ka tee ir prastu semneelu kauschu isstrahdajumi. Schē isstrahdajumi ir preefsch kahdeem 60 lihds 70 gadeem strahdati. Tē redsam, ka Igaunu feewinahm fawā laikā bijufe leela isweiziba un mahlsu rohkas-darbōs.

No Peterburgas. Ultimas armijas wirswadonis generaladjutants Toblebens is Adrianopeles tai 21mā Septemberi laidis muhsu augstam Kungam un Keisaram schahdu telegrafa sinu.

„Wakar nonahju Adrianopelē. Burgasā, Aidosā, Karnabada un Jamboli tiku no garidsneekem un no leela kauschu pulka apfweizinahts; wisi luhds, lai pee Juhfu Keisarikas Majestetes kahjahm noleekohit winau firsnigalo pateizibu par atfwabinaschanu (no Turku juhga). Preeks un gawilefchana wifur ir leeliskam: feewas laisa puks, wihri muhs jahschus pawada ar karohgeem. Wifas pilschetas bija ar wainageem, ar Kreewu un Bulgaru karohgeem pufschkotas un wakarā ar ununim apgaismotas.

Turki rahda ustizibu muhsu teefahm, wini labprahctigi fawus kara-eerohtschus nodohd un luhds muhsu saldatus, lai tee pee wineem kohrtelōs nometahs.

Kad muhsu kara-pulki no Konstantinopeles aishghja, tad dauds Bulgaru familijas wineem lihds dewahs, lai gan mehš winaus peerunajam, lai paliktu atpakal fawōs dshwohtōs.

Wifur no mums eementōs apgabalōs ir meeribā.“

Is nupat pasneegtahs telegrafa sinas redsam, ka dauds Bulgaru familijas muhsu kara-pulkam lihds dewuschahs, laikam baididamahs, ka Turki winahm kahdus breefmu darbus nendarohit. Ka schahdas bailes naw bijufchas bes pamata, to peerahda schahda telegrafa sina is Konstantinopeles.

„Tik ko Kreewu kara-pulki is Konstantinopeles tuwuma bija aishghjufchi, tad pee Tschataldschas un tanis Konstantinopeles tuwumā buhdamōs apgabalōs iszehlahs nemeeriba. Tik lihds ka Kreewu beidsamee gwardu pulki bija pa Kutschuktschemedshas tiltu pahri gahjufchi, tad fatrazinatee muhamedani kri-stigeem usbruka un leelu pulku no teem apfahwa. Kā tureenās awises sino, tad starp Tschekmedschu un Tschataldschu kahdus 60 lihkus atradufchi us semes gutam. Turku awises dohma, ka fleplawibu nodarijufchi Turku isbehgufchee saldati, las ar kara-eerohtscheem apbrunojufchees Konstantinopeles apgabalū padarohit par nedrohschu. Ir jaw atgadijees, ka daschi zelotaji tikufchi aplaupiti un nokauti. Tahdā buhschanā Turzijas walidiba pawehlejufe aissuhtihit kara-pulku tureenās apgabalū par apmeerinaschanu un drohschibu.

Ahrsemes sinas.

No Berlīnes. Pahre Wahzijas eefschigo politikas buhschanu pasneeds kahds tureenās awischu sinotajs schahdu sinu:

Arweenu tuwali peenahf tas brihdis, fur walstis-fapulzei buhs janospreefch, us kahdu wihfi sozialdemokratu launohs zenteenus waretu fawaldsinahf. Preefch kahdas nedelas zereja, ka pahrfpreefchana pahf ta nofaukteem sozial-likumeem, kas nodohfa ihpafchai komiffijai, isdohfchotees wifpahrigi pa prah-tam, bet tagad fchi zeriba fahf fchaubitees. Komiffijas loh-zekki pa datai peeder pee konserwatiwu (wezu laiku aiffahwe-taju) partijas, un pa datai pee tautas brihwneeku partijas. Bes tam wehl pee fchis komiffijas peeder 2 ulatrmontani un wehl kahdi lohjekki is zitas partijas. Tautas brihwneeku ko-miffijas fpreefchanas dabuja pa leelakai datai halves wairumu un ta tad mineteem sozial-likumeem daschi peelikumi tika pee-fprausti. Komiffija fawu fpreefchanu beigufe, jeb ar ziteem wahrdeem fakohf, komiffija fawas dohmas isfazijufe pahf so-zial-likumeem, pee tam peefihmedama, kahdi pahrgrohfijumi buhtu pee fcheem likumeem isdarani. Schee sozial-likumi lihds ar teem no komiffijas pufes peefihmeteem peelikumeem nahfu-fchi fcho treschdeenu walstis-fapulze preefch pahrfpreefchanas. Pahrfpreefchana buhs deefgan fihwa, jo katra partija raudfihf tohs peelikumus pee sozial-likumeem aiffahweht, kas us winas partijas labumeem fihmejahs. Pee fchis pahrfpreefchanas no leela fwara buhs ta nofaukto tautas brihwneeku partijas is-turefchanahs. Greeschahs wina drufzin us konserwatiwu par-tijas pufi, tad sozial-likumi tiks pilnigi no walstis fapulzes apffiprinati, kas ari buhtu jawehlahs. Pehz Berlinaes politi-kas prateju dohmafm Bismarcks ar wifu fawu eefpehju par tam gahdashohf, ka tautas-brihwneeku partija us waldbas pufi turefchotees un ta tad sozial-likumi laifkam bes kahdeem eewehrojameem pahrgrohfijumeem tilfchohf peenemti.

Newar peenemt, ka Keifars Wilhelms waldbifchanu atkal fa-was rohlas usnems, eelam sozial-likumi nebuhs galigi nofpree-fti un peenemti. Bet ja ar mineto likumu peenemfchanu ne-isdohfohs, tad Wilhelms waldbifchanu wairs ne-usnems, bet to aiffahs fawam dehlam trohnamantineekam, kas jaw tagad tura waldbifchanu fawas rohlas, bet finams ka tehwa weet-neeks.

Ro Greekijas. Greekija tagad nahfufe pee tahs pahflee-zinafchanahs, ka winai nekahda palihdsiba no leelwalftim ne-buhfchohf gaidama, un tapehz pafchai, ja wina fawas zaur Berlinaes meera-lihguma nofpreefchahs teefbas no Turzijas grib panahft, us karu buhs jafataifahs. Ka Greekija weena pate palikufe, pee tam pa leelakai datai Anglija ir wainiga. Tas bija ta: Kreewu-Turku kara-laika Anglija peerunaja Turziju, lai ta usaizinafchot Afganistanes waldbneeku (Kabulas emiru) us dalibas nemfchanu pee kara pret Kreewiju. Ja Turzijas wal-diba to darifchohf, tad Anglija par tam gahdashohf, ka Gree-kija us karu pret Turziju nefazelfchotees. Anglija fawu ap-fohljumu ispidijufe, Greekiju no kara atturedama zaur to, ka wina tai daschadus labumus apfohlja, ja meera palifchohf. Zif Anglija pehz kara nobeigfchanas par Greekiju lihds fchim ruhpejufehs, tas lafitajeem jaw is fenakahm finahm finams. Turzija ari toreif, ka Anglijai bija foohljufe, fuhtni us Af-ganistani aiffuhtija; bet emirs atbildeja, ka winfch jaw ga-deem ar Kreewiju laba fatifchana stahwoht un tapehz pret Kreewiju eenaidu nefahfchohf un ta tad ar Turziju nefawee-nofchotees. Turpreti tagad ir emirs pee sultana fuhtijis fuht-ni, kas Turziju usaizina, lai ta ar Afganistani faweenofchotees us karu pret Angliju. Ro sultans darifch, wehl naw finams.

— Kahdu wahrdu pahf toreifigu norunafchanu peeminejufchi,

greesfimees us Greekiju atpafal. Greekija, ka jaw fazijam-ir atfinufe, ka winai pafchai ar faweem fpehleem jarauga fawas teefbas eeguhf, kas winai no Turzijas nahfahs, bet lo Turzija winai leeds. Greekija fipri ween fataifahs us karu. Wina jaw efoht kahdas 40,000 saldatas isfihklojufe un da-fchadas kara-waijadfibas apgahdajufe. Ja Turzija wehl turp-mal leegfchotees winas prafjumus ispidiht, lo Berlinaes kon-grefe winai peefpreedufe, tad wina Turzijai karu peefazifchohf un zihnifchotees lihds beidsamai afinu lahftai. Wina ahtraki grib karodama bohja aifset, neta naga-melnumu no fawahm teefbahm atfahf. Ka Greekija war duhfchigi zihnitees, to redfeja toreif, kad Greekija, no Turzijas atfwabinadamahs, ar Turziju karu weda.

Kad Greekija ar Turziju karu fahftu, tad finams ari Tur-zijas Greeku pawalstes pret Turziju fazeltahs un ja Turzija no ahreenas nekahdu palihdsibu nedabutu, tad drihf waretu nofift, ka Turzija teef fawakata, jo Turzijas kara-fpehfti at-rohdotees leela nekahrtiba, gandrihf katra deenu saldati aifbeh-goht un paleekoht par wasankeem un laupitajeem.

Ro Indijas. Sihmejotees us fchelfchanohs jeb naidibu fтары Angliju un Afganistani kahda Anglu awife pafneeds fchah-das finas, kas winai no Indijas peefuhitas. Ka tagad tahs leetas stahw, tad war katra brihdi fтары Angliju un Afgani-stani karfch isjeltees. Tschetri Afganu kahjineeku kara-pulki (regimentes) ar 6 leelgabaleem efoht nonahlfufchi lihds Ali-musjidai un no tureenahs nogahjufchi kahdas trihs juhdses tu-wu pee Jamrudas, fur Anglu kara-pulki nometufchees. Daudf leelaki Afganu kara-pulki nahf is kalneem un draud Kiberu-ziltim usbrukt, tapehz ka fchis ziltis Anglu fuhtneejibai at-lahwufchahs, Afganistanes rohbeschahs ee-eet. Anglu kara-pulki palihdsfchohf minetahm Kiberu ziltim un tapehz Anglu sal-dati marfcheerejohf us Koorumas eeelju. Ziti Afganu kara-pulki, kureem ari leelgabali lihds, noftahjahs us kalnu zelu-weetahm, lai tahs waretu apfargahf un eenaidneekus aifla-weht zauri tift. — Ka is Simlas teef finohs, tad Anglu kara-pulki dohdotees no Beschawuras us Samrudu, lai waretu Alimusjidai usbrukt. Afganistanes emirs leelakus kara-pulkus fapulzina eelfch Alimusjidas un Kandaharas un draude usbrukt Kwertai. Kohata teef fakrahts leels krahjums kara-mantas. Starp Kiberu ziltim un Afganeem pastahw leela naidiba. Ta rakfta augfcham mineta awife. Pa to fтары atnahlfufchahs pa telegrafu finas, ka Angli efoht usbrufufchi Alimusjidai. Ja fchi fina israhditohs par pateefu, tad jaw tiklab ka karfch buhtu fahfts.

Daschahs Anglu awises iffala tahs dohmas, ka Kreewija efoht Afganistanes emiru usfihdjufe us naidibu pret Angliju, bet fchahdas dohmas ne-atbalstahs us pateefibu, je fтары An-gliju un Afganistani nekad naw draudfiba pastahwejufe; An-glu awises tikai tahdas walodahs ispaufch, lai Angkeem waretu launu prahtu pret Kreewiju fazelt.

Lafchu mehris Anglijä.

Sem fchahdu wirakftu kahda Londones awife pafneeds rakftu, kura teef runahs, ka Anglijas upes lafchi fahlfufchi fprahgt. Kad ari pee mums lafchu sweija teef kohpta, tad is augfcham peemineta rakfta kahdu drufzinu fche pafneegfim.

Pahr lafchu sweiju runajohf, ta mineta rakfta peeminehts, jafala, ka pee fimim (Anglija) ischlufehahs fawada flimiba, kas ihpafchi lafcheem peemetahs. Simis, kam fchi flimiba

peemetuſehs, eefahkumā ſahl ehromoti peldeht, tad ſahl rauſti- tees, it lā breeſmigās ſahpes tahs buhtu ſagrahbuhſchās, lehka no weenas upes malas uſ ohtru, lihds beidsoht noſprahgſt. Ar ſchahdu ſlimibu ſprahguſchi laſchi iſſkatahs balt-ſtrihpaini un weetahm atrohnahs bruhzes, laſ rahda, ka ſaſlimuſchee laſchi, breeſmigās ſahpes zeeſdami, pee klintim un akmeneem behrſejuſchees un tā tad bruhzes dabujuſchi.

Sihlakti iſmellejoht atrada, ka ſlimiba poſtahw eefſch tam, ka ſiwei peemetahs peepe (ſchwamis), laſ no mutes gala ſahl- damahs arweenu tahtaki iſplatahs, lihds wiſa galwa un azis teel aplahtas, tā ka ſiws beidsoht newar wairs redſeht un tahdā aklā buhſchanā ſiwis ſahl peldeht un lehkaht ſchurp un turp, pee klintim un akmeneem ſadauſidamahs, lihds beidsoht peecluſuſchās un ſadauſijuſchās noſprahgſt.

Wiſadi ir galwu lauſſijuſchi, no lam gan ſchahda ſlimiba zehluſehs, un beidsoht taiſ dohmās weenojuſchees, ka no ne- tihrumeem uhdeni un zaur ſiwju daudſumu mineta ſlimiba iſ- zelahs.

Anglijā Edenes upē raudſija ſcho ſlimibu iſnihzinahst un taſ ari iſbewahs, prohti wiſas ſprahguſchās un ſaſlimuſchās ſiwis tiſa iſwiſktas un aprattas un tā tad atlikuſchās we- ſelahs ſiwis tiſa no ſaſlimiſchonās oiſſargataſ.

Neween Anglijā, bet ari Seemet-Amerikā ſiwju fehrga ra- duſehs. Daſchās tureenas upēs atraduſchi ſimteem noſprah- guſchās ſiwis; juhrmalas tuwumā pat atrada noſprahguſchu ſtohri, laſ lahdas 8 pehdas bija gara un ſwehra 150 mah- zinas. Rahdā zitā upē bija tiſ daudſ to ſprahguſcho ſiwju, ka waijadſeja tahs iſ uhdena iſwiſkt, lai nepazeefſchams ſmir- dumš ne-iſzeltohs.

Amerikas awiſes atgahdina, lai ſaſlimuſchās ſiwis ne-eh- doht, jo no tahdahm ſiwim, ja lahdas ehd, war zilwekeem ari fehrgas peemetees.

Scho rakſtu ſaweem laſitajeem paſneegdami wehl lahdu wahrdu peeleeſkam. Ari pee mums taſ noteekahs, ka uhdeni, fur ſiwis atrohnahs, neteel no netihrumeem paſargati, ihpaſchi zaur linu mehlfſchanu uhdens teel ſamahtahs, kā to jaw reiſu reiſahm eſam peeminejuſchi, tapehz lai linuš nemehrz uhdenš, fur ſiwis atrohnahs

Derigs lihdsfeklis pret dſehlumu.

Kad bite, ſpindele, laſſene u. t. pr. eedſek, tad ſhipolu ſula taſ labakais lihdsfeklis preekſch tam. Sihpolu ſagreeſch ar naſi un dſehluma weetu, tad dſehlonš iſwiſktš, ar ſagreeſto ſhipolu behrſe, pehz lam ſahpes drihs ſuhd un pampumš wairs nero- nahs.

Ari praſtas ſeepes preekſch tam derigas, laſ ſahpes pamafi na

Sihki notikumi iſ Rigos.

Neſaimiſgš atgadijums. Tai 20tā Septemberi lahdai 14 gabuš wejai meitinai, laſ no ſlohlas nahdama par eſplenadi gahja, lahdš jahjeiſ uſgahja wirſā, tā ka meitina tiſa ſtipri ſa- dauſita. Buhtu gan jawehlahs, ka jahſneeki, laſ wehl nemahst labga jaht, tahdās weetās uſ eſplenadi nejahtu, fur laudis, ih- paſchi behrni ſtaiga.

Peekerti ſirgu ſagki. Tai 18tā Septemberi tiſa uſ Kal- nazeema zekā pee Kalna-krohga no meſchafarga Grubhe peetureti diwi zilweki, laſ iſliſahs, ka ar ſagtu ſirgu un rateem brauzohst. Gefahlumā wihi teiza, la wiineem ſirgš un rati peederohst, bet wehlaſ redſedami, ka wakam neteel, wairs neleedſahs, bet teiza, ka tai 17tā Septemberi no Limbaſcheem nahdanti pee lahdas diwi werſtes no ſahiš piſſſehſtas buhdamas rijas ſirgu un ratus beſ zilweka atraduſchi un panehmufchi un tad uſ Rigu aiſbrau-

kuſchi. Sirgu ſagki, tad bija iſſinahs, no tureenas wihi ir, tiſa aſſuhtiti uſ Walmeeraš brugu-teeſu, fur wihi ſawu ſlu- migu ſohdu dabuhš.

Sina pahr uſſa ufteem Rigā.

Pehtera- un Domes-ſaſnižā: ſemlohpis Ludwig Fridrich Demme ar Auguſti Soſiju Sterling. Pruhſtias pawalſtneekš kauſ- manis Ernſt Riſhard Huesmann ar Joſefini Marg. Beythien. Kauſ- manis Theodors Heinrich Chriſtian Schulz ar Emiliju Doroteu Starā. Raſchohtu taiſtajiſ Guſtaw Adoſ Hennig ar Annu Soſiju Rōphels. Zehlabā-ſaſnižā: Muſteles mahzitajiſ uſ Saħmu ſalaſ Eduard Bielberg ar Hanu Anneti v. Schwald.

Gertrudes-ſaſnižā: nama-ihpaſchneekš Peter Beddeiz ar Annu Laube. Ahdgehru ſellis Johann Fridrich Dreſler ar Mariju Konow. Zimmeranu ſellis Auguſt Ludwig Nagel ar Martu Doroteu Groſſ- toff. Strahdneekš Mahriš Steinberg ar Lihi Salup.

Jeſuſ-ſaſnižā: atraitniš Melkiš Schohp ar atraitni Katarini Kaſak. Schandarmu unteroſizeeris Andrejš Breede ar Mariju Ki- ron. Saſbats biſetneekš Andrejš Jurachewski ar Kriſtini Treibe. Saſbats aſſawneekš Janiš Budowiž ar Lawiſhi Uſchkiš. Saſbats aſſawneekš Frižiš Meier ar Mariju Baloding. Johann Heinrich Behrſing ar Annu Katarini Kaſak. Zimmeraniš Ernſt Anſau ar Liſeti Steinert. Zimmerantiš Jakob Beit ar Trihni Sihle. Ratu taiſtajiſ Karl Gottilb Franze ar Karolini Friederiku Jannſohn.

Jahnu-ſaſnižā: kalejš Karl Hugo Zinnau ar Lawiſhi Schulz. Fuhrmanu ſaimneekš Andrejš Laſding ar Annu Wirſin. Sulainiš Jahniš Straſting ar Roſaliju Katarini Belniſki. Fabriku ſtrahd- neekš Mikeliš Schurzi ar Juliani Doroteu Grünuppe. Saſbats biſetneekš Kahrliš Rante ar Annu Pehtin. Meefneekš Karl Fridrich Nienkirch ar Mariju Feier. Aſſehgu kaleju meiſtarš Martin Albi- nuš Kilp ar Heleni Nataliju Dombrowſki. Ahdgehru ſellis Peter Chriſtian Julius Sennels ar Annu Jultant Matildi Walter. Kut- ſcheeris Wiſliš Ernſt Sakis ar Katarini Paifš. Wezakaſis feuerver- tere Martiniſch Urbanowiſch ar Lawiſhi Dohri Peterſohn. Dſeliš- zekā ſtrahdneekš Juliuš Wagner ar Juhi Katarini Rundwald. Fa- briku ſtrahdneekš Juris Klawiſch ar Lihi Vankewiž.

Trihšweeniſas-ſaſnižā: kurpneekš Fridrich Morij Eht ar Luifi Rudenau. Strahdneekš Chriſtians Samuels Bonakeiſ ar Na- taliju Lghmann.

Reſformeeretu-ſaſnižā: mahlderis Wilhelm Auguſt Thiel ar Mariju Bertu Fey. Miniſteriališ pee birſchāſ-ſomitejāš Ernſt Otto Stanichewski ar Eliſabeti Alſonſini Penel.

Katolu-draudſe: ſalbats biſetneekš Kaſimiriš Karwelis ar Joſe- fati Duben, atraitni. Saſbats biſetneekš Dominikš Poſchkuš ar Bar- baru Jbanowiſki. Kurpneeku ſellis Jakob Korzeniewski ar Doroteu Eliſabeti Adachewski.

Tirguš ſinas.

Rails bija miglains un ſiliš. Pehz auſahm nebija ſipra praſiſchana. Raſ- ſaja par pudu 76 ſap.

Rubſi tiſa maſaki pirkli. Par 120 mahzinas ſmageem rudſeem maſſaja 79 ſap. pudā.

Ar zitahm prejehm bija tirgoſchana klufa. Preekſch bruhſſchanaš maſſaja par auſahm 1 r. 50 l., greku putraimeem 4 r., auſu putraimeem 4 r. 50 l., meeſchu putraimeem 3 r. 60 l., kartupe- ſeem 1 r. 20 l. puhrā. Paz 5 pohdi (2 1/2 pudi) rudſu miltu 2 r. 50 l., kwoſſchū miltu 6 r. 50 l., par pudu (2 pohdi) ſweekſta 12 r. — 12 r. 50 l.

Raudas-papihru zena.

Rigā, tai 29. September 1878.

Papihri	praſija	maſſaja
5prozentos iſſtrijpzišas 5. ſerijas no 1854	95 1/2	rubl 95 1/2 rubl.
5 " " prehmiju biſetes 1. emiſiſas	234 1/2	" 233 1/2 "
5 " " " " 2. " "	230	" 229 "
5 " " Rigas namu ſihlu-grahmatas	—	" " "
5 1/2 " " hipotelu ſihlu-grahmatas	—	" " "
5 " " Wiſſemes ſihlu-grahmatas (ne-uſſat.)	—	" 89 1/2 "

Lihds 28. September pee Rigas atnahkuſchi 2546 kugi aiſgahjuſchi 2506 kugi.

Skohlotajs (seminarists),
tas kreewiski proht, war tuhliz behtu draudfes-
fhohtla palihga weetu dabuht. **A. Seebode.**

Apprezejees dworniks
teel mekhehts Kemmerei-eeht Nr. 3 pee Winogradowa.

Gohka dsihwojama mahja
teel sem laberem nolihgumeem no brijwas rohtas
pahrdobhta Mast. Abr-Riga Glene-eeht Nr. 3,
Harp Ferber- un Sprent-eeht.

Dshwohtis ar stali
un wahgust ir preehtsch fuhmana isihrejam
Suwor-eeht Nr. 57.

Sauna mahja ar grunti
ir aishelofchana deht pahrdobhtama
Ahgeles-kalnā Layu-eeht (Kaubstr.) Nr. 8. Klachtas
sinas turpat. 1

Ladeht, ta gruntineek Riga mahju
pirzis, teel weena femneetu mahja no 20
dahsberu lehta tuhliz pahrdobhta. Klachtas
sinas Riga Weera-eeht Nr. 21 restorazija
pee nama ih-pafschneela. 1

Mahta
ar stali, fshuhn un grunti ir par 500 rubl.
pahrdobhtama. Klachtas sinas turpat
Sarlandaugawa netahhtu no Wehrmana
fabrika Smilshu-eeht Nr. 7a.

Rahds 5 werfes no pilsehtas
attahhtu buhdams ihpafschums ar
brangahm pkawahm un tihromeem
wairak la 100 puhraw. lshds ar
tahm waijadsigahm faimneezibas
ehlahm ir uf wairak gadeem
trente-jams.

Klachtas sinas dabujamas
pee D. Grosmana uf Bikeru
lechlzela Ditmar muishah. 2

Kolderaja

ir ta mahja Nr. 39, kura fenak
Martinam Jurgensohnam
peedereja, sem lehteem nolihgumeem
tuhliz pahrdobhtama. Klachtas
sinas Riga Marstal-eeht Nr. 16,
1 trepi augsti. 3

Sauna peeniza gohws

ir pahrdobhtama Saslaufa
Palisadu-eeht Nr. 34, preti
dabas-ahrstefchana cetaisei
(Naturheil-Anstalt). 2

Kulama maschine

ar rohtahm greechama ir lehti
pahrdobhtama. Klachtas
sinas Riga Herberplazi Nr. 1,
apafschah. 1

Blohmus muishah, Smiltenes draudse,
teel 3 un 4 gabi pohreti
ahbolu kohht par 35 kap. ga-
balah pahrdobht. Pahrdobhtana
eesahhtahs tai 25. September. 1

Behsis!

Ar scho sinam daru, ta apafschah
minetas rudens un seemas
leetas jaw dabujis, ta: Seemas
bulstinus un tuhltus, leetus-
schimmus, wihreeschu un
feeweefschu gamaschas, galof-
chas un altuma jahbatus,
lafatus wifadhs leelumds,
deedfinus (ad ar palahm
par lehtaku zenu), dachadus
dshhparus, adamus deegus
u. t. pr. un grihu saweem
pirzejeem, ta jaw lihds
schim, ar lehtakeem zeneem
prehti nahht.

G. Heinke,

Peterfohna lunga mahja,
prehti apteekeram.
Wislabalo dubult-tihrito
uhdens-fhaidru
petroleumu
pahrdobht par 18 kap. fshoppu
un 3 rbt. par pudu wehl
lihds 15. Oktober sch. g.
Newermana petroleuma-bohdē,
pee Sauneem wahrteem.

No zensures atwehlehts. Riga,
29. September 1878. Drilehts
un dabujams pee bilschu- un
grahmatu-driletaja un burtu-
lehjeja Ernst Plates, Riga
pee Pehtera hashtjas.

Leelais Baltijas dseedataju wihnu-pagrabs
no **Louis Lundmann u. beedr.**

Kalku-eeht blakam J. Medlich funga
gruntigai englischu magasihnet
peedahwa un pahrdobht is fawa
ar prehti gresni peepildita
wihnu-pagraba daschadus
Kreewijas un wifadus
ahrsemes fhaidrus wihna-
kohka anglu wihnus, ta
aridsan Konjaku, araku,
rumu, porteri, schampakeri,
bischohu un etiki par
mehrenu mahsu pee
latpnigas apdeeneschanas.
Andelmani un trohdseneeki
dabu par wehl lehtaku zenu.

schaujama pulwera pahrdobhtawa
atrohdahts pee apafschah
parafshjuschahs un ir
attak dabujams:
jakts pulweris bleku dohses.
Wehl kuhdsu to wehra
list, ta peht Wisdemes
gubernas waldbas (§ 1)
ufkuma bes no waldbas
attahhtam pahrdobhtanas
weetahm nedribht ne-
weens schajamu pulwera
pahrdobht. Zitadi teel
wira preht nohlhlata un
wainigais teel pee atbil-
deschanas faults. 2

Johannes Mitschke,
Riga Kungu-eeht.
Labu melnu kaschimira,
alpaka un ripsu
par lehtahm zenahm
peedahwa **F. Mitschke,**
pee rahhtuscha.
Pirimo sortu **Wairisas**
apinus
pahrdobht palas,
pa pudeem un mahzjinahm
Newermana petroleuma-
bohdē, pee Sauneem
wahrteem.

Behsis. Teaters
fwehtdeen 8. Oktober sch. g. p. 7 p. p.
Weissenfeldta f. jahle.
Alga pehtz nopelnas.
Pehht tam:
weefigs wafars.
Klachtas sinas
zaur programeem. 1
S. L. E. S. teatera komissia.

No Stulmanumuischas
walstiteefas teel zaur scho
wifst ta schahs walstis
Tihrum Barsdair mahjas
gruntineela **Jur Studre,**
kursch ir miris,
parahdu deweji un
nehmeji usajinati, triju
mehneschu laika, t. i.
lihds 23. Dezember sch. g.,
pee schijs walstiteefas
peetitees; wehlali
netiks neweens wairs
klawstis, bet ar parahdu
fsheppeem pehtz likuma
darhts. Stulmanumuischas
walstiteefah, 23. Sept. 1878.

Rigas Latw. labdarisshannas beedribas
isihshojama **islohseichana**
nabageem un bahrineem
par labu buhs fwehtdeenah
1. Oktober pulstten 2
pehtz pufdeenas **Rigas
Latweeschu beedribas**
leelajah jahle. **Komiteja.**

Rigas hipoteku beedriba.
Ta ta uf ohrdeenu to 5.
September sch. g. nolilta
labriga general-fapulze
deht majas peebalshchanahts
newareja tikt notureta,
tah teel tee Rigas hipoteku
beedriba eekhlato imobiliju
ihpafschneeki zaur scho
usajinatti, uf to uf ohrdeen
to 3. Oktober sch. g. pulstt.
7 watarah Rigas amatneeku-
beedribas turnjahle
pehtz beedr. likumeem
noturamu **Rigas hipoteku-
beedribas fahrtigu
general-fapulzi**
atnahht waj nu
pafcheem, jeb tahdu
weetineeku no fuhhtit,
tam ir dohta pilnware.
Tuelkacht dizehija tura
par sawu peenahhtumu,
to wehra list, ta peht
beedribas likumeem
general-fapulze tikt
tah war to nospreest,
tah pee tahs ne majal
ta weena peelta dala
no wifseem beedriba
eekhlato imobiliju
ihpafschneeleem
peedalash, ta ari ta
dizehijai pehtz
Wifaugstati apstiprinato
beedribas likumu
§ 31 ir brijhw,
no teem beedreem,
tas bes likumiga
eemesta no general-
fapulzes atrahwufschees,
strahpes-naudu no 3
lihds 10 rbt. peeshht.

Deenas fahrtiba:
1) Budschets preehtsch 1879.
2) Referwa-kapitala
maksachanas
nosajischana.
3) Rewisijas-komissijas
sinajums
pahht brijuschu re-
wisiju.
4) Rewisijas-komissijas
4 lohzeltu
zefschana. Riga,
September 1878.
**Rigas hipoteku beedribas
dizehija.**

50 rbt. funder. pateizibas algas.
Nakti no 19. uf 20. September
sch. g. ir Slampes muishah
nosagts:
1) weens tumshchi
bruhns sirs, 5 gadus
weht, ap 2 arsch. 5
wersch. leels, ar maju
baltu garenu shmitti
peere un palaufti
eemautku weeta
nogreestem fareem;
2) ishchetras
brauzamas
schiras ar 6
eemautteem;
3) weent
sahjamee
eemautki no
dfeltenas
ahdas;
4) trish
pahrti
grohshchu,
to starpa
weenas
trusta
grohshchas
un
5) weeni
tambores
rati,
tumshchi
sati ar
dfeltenu
gresnojumu,
trehslis
uf gulo-
schahm
federehm.
Ras scho
leetu
ihpafschneelam
pee dabufchanas
wina
ihpafschuma
palihht, dabuhn
no Slampes
muishas
waldbas
augfshcho
pateizibas
algu. 2

No polizejas
atwehlehts.

Sirds-apstinas wara.

(Stātes Nr. 35.)

„Sawada leeta,“ wīnš fāzija us Adolfsu, kuru tad fawā kajitē eesauza. „Man raksta tee lungi, Bachs un beedris, mani andeles lungi, ka wīnai pirtu kahdu kalnu raktūwi Paslo tuwumā, kuras eeriktēs, lai gan jaw wairak gadus palaištās, tomēr wehl labu eenahkumu apfokloht, un usmūdina mani kahdu isweizigu ziltweku stelleht, kuresch tahs dariščanas westu un pats skriweris buhtu. Es esmu deesgan nopuhlejees, eelšch Wolparaiso kahdu atrast — bet wīs ir welti! Ustizami un tschakli laudis ir tē kā tur tikpat mas atrohdamī, un es nesīnu, kā lihdsētees, kad Zūhs. . .“

„Nu, lungs?“ prasija Adolfs, kad kapteins Rengers usreis apstahjās un wīnu ar jautadamahm azim usluhsoja.

„Nu ja, kad Zūhs, mihlais draugs, to weetu negribat peenemt,“ fāzija kapteins. „Es sīnu gan, Zūhs esat us atpalkat braukščanu preezajuschēes, un man nebuhtu nēmas schis nodohms preekščā jaleel — bet mani lungi man tā luhds, ka es labpraht wīnu nodohmu iswestu, ja ween waretu. „Mihlais Adolfs,“ runaja wīnšch, luhgdami tahlat — „kad Zūhs no laba prahta us mani waretu usnētees — tikai us weenu gadu — Zūhs man zaur to leelu labpatifščanu daritu.“

„Adolfs tapa bahls. Wīnšch jaw bij til falbi fapnojis no atpalkat braukščanas, wīsu jaw til daiti few preekščā stahdijees — un nu us reis tam bij sčohs jaukus, falbus fapnus redseht aistrentus, kā duhmus no wehja, tam wajjadseja mihlas mahtes rohtu weeta, tufschakās Peru weetas eeskreet! — tas bija fahpigi! Bet ohtradi — waj wīnšch wareja kapteina luhgščanāt atfāzih? Wīnam, kuresch tam til dauds ustizibas dewis bij, kuresch wīnu bes palihga un no ismīščanā efošča stahwolka isglahbis bij, kuresch wīnu kā tehws bij mihlejis, waj wīnšch eedrohščinajās wīnam tagad atfāzih? Waj wīnšch drihsteja jeb waj wīnšch wareja nepateizigs pret sčho wīru buht?“

„Nēlad!“

Uswahrejis fawas karstas wehleščanahs, Adolfs fneedsa pehdigi kapteinam rohtu.

— „Es paleeku, lungs,“ wīnšch fāzija. „Bahrlēezinajatees Zūhs paschi par mani.“

„Bet waj Zūhs to ari labpraht darat, Adolfs?“

„Ja, es to daru labpraht un ar preeku, jo zaur to es til fawas karstas mihlestibas un pateizibas dohmas us Zūms waru parahdiht,“ Adolfs atbildeja.

„Bet Zūhsu mahte?“ Zūhs weenumehr fāzijat, ka Zūhs til gauschi preezajatees, wīnu atkal redseht,“ runaja kapteins.

„Ja, lungs, es preezajohs gan,“ atbildeja Adolfs brihwi. „Tahs dohmas, fawus mihlohs atkal redseht, bija mans jaukakais fapnis. Bet gads pa-ees nezerofchi ahtri un Deews dohs, ka mans fapnis tatschu reis peepildisees.“

„Nabaga jaunellis,“ fāzija kapteins, „Zūhs tad fawu mahti lohti mihlojat?“

„Waj es to mihleju!“ issauza Adolfs no dstitahm juhtahm aisgrahbts. „Wīna ta labaka mihlaka, mahte! Bet peenahkums to pagehr, un es fawam peenahkumam paklaufschu! Nēlad Zūhs mani nepateizigu ne-atradiseet, kaptein! Un kad

mana mahte sčē buhtu, tad wīna tuhdat manahm dohmahm preekristu. Zelojat laimigi, kaptein — manu wahrdu pee tam, es to labako zentifschohs dariht.“

„Gohdigs jaunellis,“ kapteins klusam issauza. „Labi, man ir Zūhsu upurs japeenem, lai gan es labaki Zūhs lihds us Hamburgu nemtu. Bet waj Zūhs ko sinat, Adolfs? Ne-usskatoht to, ka Zūms wehl weens gads sweščumā jawa-wada, naw ta weeta nēmas til slihta. Pirmā kahrtā Zūhs dabujat 1000 dahlderus lohnes un tad teel laba data no metakeem Zūms, kuras Zūhs zaur fawu ismanibu un raktuwes pahrlabofščanu eeguhtu. Sčē ir ta wehstule — lasat paschi — diwi prozentes kriht Zūms, tāpat kā lihds sčim. Ja laime rohdahs, tad Zūhs pa sčho gada laiku warat par bagatu wīru tapt; ja ne, tad tatschu Zūhs fawu lohni dabujat. Ka Zūhs mani no sčihis leetas esat atswabinajuschī, to es ne-aismirifschu! Un nu no ka zita! Ja Zūms pee mahtes kahdi noluhki isdarami, tad es Zūms peedahwajohs, pats wīsu isdariht.“

„Ah, ta ir laime, lungs, un es Zūms buhšču pateizigs, kad Zūhs manai mahte manu krahjumu aisnestu,“ atbildeja Adolfs.

„No wīfas firds, labpraht,“ fāzija kapteins — „un es wīnai gribu stahstih, ka mehš labi draugi esam bijuschī! Nefat sčurp to naudu, un es par to zitu gahdaschu.“

Adolfs nefa fawu sakrahtu sumu, kura lihds 800 dahlderem fneedsa un nodewa to kapteinam, kuresch par to lohti brihnejahe.

„Bet mans mihlais draugs,“ issauza wīnšch, „tas jaw ir gandrihs wīs, ko Zūhs esat pelnijuschī. Waj Zūhs preekšč fewis nēneela negribatatureht?“

„Ne, lungs,“ atbildeja Adolfs. „Sčho naudu fawai mahte stelledams, es tikai masu datu no faweem noseegumeem nomalsaju, kuras isdseht gribedams, es zentifschohs, kamehr wehl dwaschu willschu. Dohdat to manai mahte ar manu behr-nifschīgu mihlestibas pilnu swežinasčanu, un sakat wīnai, ka wīnas dehls naw ne wīnas ašaras, nēds wīnas swehtibu aismirfīs. Wīna gan tad fapratihš, ko es dohmaju.“

„Es gribu wīsu isdariht,“ un nēweenu azumirfli preekšč tam nekaweschu,“ kapteins Rengers fāzija. „Mans pimais foklis buhs pee mana andeles lunga un ohtris pee Zūhsu mahtes, mans jaunais draugs. Un wairak Zūms naw man ko usdoh?“

„Nē!“ bija Adolfa atbilde. „Kad man jaw ja-aifzelo, tad luhdsami fakat, kur ir ta raktuwe, kura man ja-usmelle?“

„To raktūwi fāuz par Bomeros, un ir, kā es dohmaju reis fāzijas, Paslo tuwumā,“ fāzija kapteins. „Zūms nēwajjaga nēmas ruhpetees par to zelu, jo pee „Selta krusa,“ eelšch Wolparaiso gaida desmit kalnu-razēji ar wadoni tikai us Zūhsu atnahkščanu. Ari firgeli Zūhs preekšč fewim atradiseet. Zūms naw nekās zits darams, kā til ar mani lihds nahkt, kur es Zūhs kā preekščneeku preekščā stahdišču. Nihitu agri tad Zūhs warat to puslihds grūhtu zeloščanu usnemt.“

„Gauschi labi, kaptein lungs, fāzija Adolfs. „Ja Zūms patihl, tad eesim tuhlin — es esmu gataws.“

Kapteins Rengers lika tuhlin kahdu laiwu nolaisht, Adolfa pauna tila lihdsi nemta un desmit minutes wehlatu tee bija

jaw pee krafa. Kapteins Rengers stahdija Abdolfsu wina nah-
kofcheem deenafra laudim preekfcha, kuzi pa leelakai [dakai
Bahzeefchi bija, edewa tam kahdu sumu naudas un at-
wadijahs.

„Lai Deews Zuh's pafarga, mihlaih jaunais draugs,“ fa-
zija winsch ar firfnigu aplampfchanu. „Behz gada, ja Deews
gribehs, meh's atkal fpirgti un wefeli fatilfimees, un es ze-
reju, ka Zuh's noscheloschanas weeta labu laimi buhfeet ee-
gumufchi.“

„Wehl dandf fweizinaschanas mahfai un mahtei,“ fauza
Abdolfs un pawadija kapteini lihds laiwai; fche winsch fpeeda
pehdigu reifi ta rohku un wina firde radahs karsta schehluma
juh'as. Zuhlin pehz kapteina pahbraufschanas tapa sehge-
les ufwilltas un „Fortuna“ ftrehja netrauzofchi, la sible pa
juh'as fpeegeli, wareni wilkaus ar fawu fnuhli fchkelbama.
Diwas afaras isfpeedahs is Abdolfa azim, un winsch wehl
ilgi, ilgi noskatijahs kugam pakat, kamehr tas tik la mas
melnums wina azim islitahs. Wifa wina firde ilgojahs to
pawadiht un fawu tehwiu atkal redseht. Bet tas jaw newa-
reja notikt — pateizibas peenah'tums to aisseedsa, un Abdolfs
flauzija apmeerinajees afaras no waiga.

„Brauz fweika,“ winsch fazija — „brauz fweika, daita
„Fortuna,“ un Deews lai temi pawada, lai tu wisumafat
manas fweizinaschanas aifnefi: Wisnes mah'tei preeka-finu no
dehla, ka tas ir labojees. Un ari tas ir preekfch manis ap-
meerinadams fpehks.“

Lihds tumfai, ko Abdolfs nemaf nebij manijis, flatijahs
tas uf juh'as wilneem, lai gan wina azis nelo wairs ne-
redseja, la juh'as bangas, kuras no wilneem dsihtas pee kra-
sta plunkfcheja. Winsch dewahs uf weefnizi, kur tas par
nakti palifa.

Dhta rih'ta altstahja Abdolfs ar faweem pawadoneem Wal-
paraiso un dewahs dsitaki eekfch semes. Daschadi gruhtumi
bija wineem japahrstahw, bet tomehr nelas eewehrojams jeb
nelaimigs wineem netrahpijahs, un pehdigi wini fafneedsa
kaha wakara fweiki Pasflo, kur tee pehdigu nakts kohrteli
gribeja nemt. Abdolfs par to gahdaja, ka wina laudis un
firgehseki labi tika apkohpti, un eegahja tad, kad winsch wehl
gluschi peekufis nelikahs, weefnizas plafcha istaba, gribedams
fawu maltiti notureht. Istaba, bija pilna ar laudim. Da-
schi fmeheja, ziti ehda, ziti dsehra, un atkal ziti sehbeja kaha
kakti un spehleja. Neweens nelikahs Abdolfsu redsoht, kurfch
meerigi fawu maltiti tureja un tad spehles galdam tuwojahs,
newis pat's gribedams spehleht, bet tilai, gribedams ihfa laika
deht to apskatih't. Al la winsch istruhfahs, kad tas galdu
ar selta laudsehm apkrautu eeraudfija, kuras ar weenaldfibu
winnetas un paspehletas tika. Schi isbrihnoschanahs radahs
tam wehl leelaka, kad winsch pamanija, ka fchee laudis, ku-
reem winsch schahdu bagatibu nebij zerejis, kalnu razeji
efoht.

„Waj tee pateesi ir selta gabali, ar kureem fchee laudis
spehle?“ prafija Abdolfs kahdu wezaku wihru no zeeniga uf-
skata, kurfch, la winsch, fa-ihdhis uf spehletajeam flatijahs.

„Ja kungs, ta ir selta nauda,“ atbildeja fweefchineeks.
„Waj Zuh's par to brihnoschatees?“ Mums Pasflo apdsihwnee-
keem tas naw nelas jaun's. S'chee laudis, pa leelakai dakai
kalnu-raziji, la Zuh's redsat, pelna par nedetu leelas sumas,
kuras wineem ihfa laika besruhpihu dsihwi atnestu, kad speh-
les gar's teem leelaks nebuhtu, la wihu faprafchana.“

„Bet schahdas sumas?“ prafija Abdolfs. „Ka tas ir
eespehjam's, kad weens zilweks, kad ari buhtu tas ufzih'tiga-
lais strahdneeks, tilai zaur rohku darbu war schahdas sumas
nopolniht?“

„Ah, Zuh's nesinat, ka wifseem fcheem laudim pee raktuwu
winstina data nahlahs,“ runaja fweefchais. „Kad Zuh's wi-
fus falarus tuwaki mahzifitees pasiht, tad Zuh's ari nebrih-
nosfatees la schahdi laudis tahdas gubas selta isfchkehrdeht
war. Tas naw fche nelas rets. Peru ir bagata seme ar
fudraba-ahderehm, kura la kohku sari tahlu sem'e isfteeptahs.
Tikai atgadijums — un schahdi atgadijumi naw reti bijufchi
— un nabags ir jaw bagats. Schahds fudraba usgahjeis
newar weens nelo speht, tapehz winsch pahrdohd katru at-
radumu kahdam raktuwu ihpafschneekam, ar ihpafcheem nolih-
gumeem un — tas ir ar mantu apkrauts. Saprah'tigs zil-
weks pateiktu Deewam par fcho laimi un dsihwotu meer'a un
preeka — bet ne, pee fcheem laudim ir, la nahjis ta gah-
jis, un fchi weegli panah'ta mantiba isput, la pelawas
wehja.“

„Tas ir gauschi behdigi,“ fazija Abdolfs. „Ja, spehle ir
nikna wahjiba, kuru gruhti nahlahs dseedeht, kurfch tai pa-
dohdahs.“

„Ja, ja, kungs, ta ir,“ apstiprinaja fweefchais. „Un fchi
kaite atroh'nahs ihpafchi pee mums kahda spehla, ka tai tik
pat nabags, la ari bagats padohdahs. Wifu bagatafee rak-
tuwu ihpafschneeki tohp weena nakti par nabageem; wini pa-
spehle fawu naudu, mahju, dahrsu, ar wahrd'u fakoh't, wifu,
wifu. Daschs labs tad nogrimst dsit'as dohm'as, ka waretu
jounu fudraba ahderi atraft, kura to atkal par bagatu wihru
daritu.“

„Un waj to ari war zereht, ka gan daschu reifi pateesi
gadahs?“ prafija Abdolfs.

„Pateesi, tur naw ko schaubitees,“ atbildeja fweefchais.
„Bet weenumehr tas ne-isdohdahs, un es efmu laudis redse-
jis, kuzi weena deena uf milijoneem spehle un rih'tu la na-
bagi uf falmeem nomirft? Wifs fche grohsahs ar pahrsfieg-
damu ahtrumu. Schodeen esi bagats, tik bagats, ka seltu
pa lohgu ahra fweestu, bes ka masafais eerohhs zaur to zel-
tohs — un rih'tu tew naw neweens grafis. Un ari ohtradi
— nabaga laudis, kureem schodeen nabagodameem maife ja-
pelna, atrohd zaur atgadijumu brangu fudraba ahderi un war
rihtu selta witatees. Laimi! Zita fche neta newaijaga.“

„Bet fchee metali taf reis war peetruh't,“ fazija Abdolfs.
„Waj fchee laudis nemaf par nahkotni nedohma?“

„Par to wini mas reh'ina, wini tik preekfch klah'tuh'tnes
dsihwo,“ atbildeja fweefchais. „Un peetruh't? Peru dahrg'ee
metali peetruh't, kuzi sem'e gul? Ne, jaunais draugs, meh's
abi to gruhti peedfihwotu. Schahs semes bagatiba ir ne-
ifsmelama. Waj Zuh's tur redsat to jaun'u mohri, kurfch nu-
pat eenahja. Winsch nestrahda, winsch wasajahs pa eelahm
un weefnizahm, ar 'garu laiku laudamees, winsch isfchkehrde
tuh'fioschus weena stunda — un tomehr winam ir weenmehr
deefgan selta. Kur winsch to nem? No kahdas fudraba
raktuwes, kuru neweens nesin, la ween winsch. Kad winsch
ir fawu naudu beidhis — paspehlejis jeb nodsehris, jeb ween-
lahrschi, kaut kur nometis, tad winsch aifleen kahdu nakti uf
fawu mantas lambari, kahdu ne-iffmelamu fudraba ahderi,
nozehr't ar zirwi kahdus gabalus, pahrdohd tohs par treschu
daku no ihstenas zenas, un spehle, ds'er isfchkehrde atkal, la-

mehr nauda ir beigta; tad winafch atkal fawu fudraba awotu aprauga."

"Bet, kad tas ir finams, ka tad winafch war eefpeht, fawu noflehpumu paglabah?" Adolfs prafija.

"Oh, winafch proht fargatees, to kahdam ifteikt," atbildeja fwefehais. "Pat fawa lohpipla peedsehrumâ, kur winafch no faweem peezeem prahteem nelo negin, nenahls tatschu ne masakais wahrdinafch no wina fudraba-raktuwes pahrluhpahm. Schai leeta winafch ir kluffs ka laps."

"Bet waj wina nenowakte, waj wina neleen pakaf?"

"Mohrim neweens neleen pakaf, ja tas tihfcham negrib nelaimê eefzreet. Zuhfch fchohs kaudis nepastihstat, zitadi Zuhfch us fchahdahm dohmahm nemas nenahktu. Nedsehris ne-eehdroh-fchinafees neweens balkais, lai ari tas negin zil us wiltu buhtu manigs mohrim pakaf dohteess. Jaw ir deefgan, no mantas kahribas dshiti, mehginajufchi, bet wehl lihds fchim ir katra mantas kahriba stingri tilufe apstrahpeta. Preekfch ihfa laika ir fchahds gadijeens bijis. Kahds jauns zilweks palika par upuri.

"Zuhfchu stahstat man to atgadijumu," fajija Adolfs.

"Labpraht! Schê pat tunumâ dshwoja kahds wezs mohris ar fawu meitu. Winafch nestrahbaja, bet tam bija selta pilnas keshas. Schad un tad winafch nahja pilsehtâ un nefa kahdu fudraba gabalu lihdsi, kuru winafch pahrdewa. Ja winaam prafija, kur to nehmis, tad wina atbilde bija katre reisi tapate, winafch efoht to kalnâs staigadams atradis. Itweens dohmaja, ka winafch ir fudraba ahderi atradis. Te kahds jauns, drohfsch zilweks, lai gan deefgan beedinahs, usnehmahs fcho noflehpumu isklaufchinhaht. Mantas-kahriba to wilinaja. Winafch zereja, kad til to dohbi useetu, tad ar wezo mohri gan jaw islihgtu. Tam isdewahs pee weza mohra eelihst. Schis nebij ne par lo peerunajams, bet palika pee fawas ne-iffazifchanas glufchi ka mehms. Labaki isdewahs fchim zilwelam ar wina meitu. Winafch apfohlijahs to par feewu nemt, ja wina tam to leelato noflehpumu ifteifchoht, un swehreja tad, neweenam nefa no ta nefaziht. Mohreete likahs peerunatees. Kahdâ tumfchâ nakti, kur winafch tehws, ka ta dohmaja, pilsehtâ efoht, weda wina muhsu pahrdroh-fcho jaunelli pee fudraba raktuwes. "Schê ta ir," wina fajija us kahdu apfuhnojufchu klints gabalu rahdidama. "Nowel to akmini, un tad Tu wifu redsefi."

Winafch, par fawas wiltibas isdohfchanohs ne-isteizami lihgfmojahs un kehra ar wifu fpehlu pee klints un — "brihlfch" — stahweja zaurums wata, kura tas ahtri eelehza. Winafch nefa kahdu laterni pee fewis — ahtri tas to eededfinaja un ka winafch istruchlahs, til dauds fudraba eeraudsidams. Jaw winafch issteepa rohlu, kahdu datu gribedams lihdsi nemt, kad peepefchi wina pawadones eelleedseens tam wifas afinis aptureja. Winaam ne-iffahza wairs laiks no dohbes isleht. Ka fibins krita fmags zirwis us wina galwu un fweeda to bef fpehla pee semes. Kad winafch atmohdahs, tad winafch atradahs pawifam zita apgabala. Winaam nebij gandrihs til dauds fpehla, us preekfchu tikt; tomehr tam isdewahs pehdigi kahdu mahju fahneegt, kur tas tapa aplohpts. Preekfch nahwes — jo tas fiteens, kuru winafch bij dabujis, tam nahwi peeweda — winafch ifstahstija, ka tam flikti bij isdewees. Gan melleja pehz weza mohra, kurfch warbuht to blehdibu bij manijis un pakaf dewees, bet no wina ne-atrada ne masako pehdû — winafch bij fawu buhdû fadefsinajis un ar

fawu meitu pawifam no fchi apgabala aifgahjis. Ari to fudraba ahderi deefgan nopuhlejahs atrast — bet ta bija pawidufe, tapat, ka winafch ihpafchneeks. Wehl fchodeen to war melleht."

"Tas ir rets stahstis, lo Zuhfch man stahstijat," fajija Adolfs. "Es nefchahdohs par Zuhfchu wahredeem, bet tomehr es brihnohs, ka mantas kahriba newar tohs lihdselkus atrast, ka mohreem wina noflehpumus iswilt."

"Ah, Zuhfch warbuht dohmajat zaur fpehlu! atbildeja fwefehais. "Ari to jaw ir daschi mehginajufchi, bet wolti. Kahds mohris likahs labak lihds nahwei mohjitees, bet fawu noflehpumu ne-isteiza. Ja, ja, ir daschi, par kureem flaidri fina, ka wineem ir fudraba raktuwes, ka wineem ir ar kwehlofchahm stangahm peera rakstita un kaufeta alwa mutê leeta, wina ir fkruhwes fpeesti, lehnam pret uguni tureti tapufchi, ar wifem inkwifzijas darbeem winafch mehginajufchi fpeest iffaziht, bet wifs ir bijis wolti. Wina zeefch klufu, neweens wahds nenahf pahrluhpahm, wina mirst, un nem fawus noflehpumus lihdsi. No mohra naw tas noflehpumus nelahdâ wihê iswikams. "Bet redsat, kur nahf muhsu Alonso kungs. Kamehr mehsh runajam, tas ir jaw kahdu pahri pudeles wihna eedsehris un nu tas nahf, fawu seltu paspehleht. Usmanat, Zuhfch dabuseet eewehrojamas leetas redseht."

Adolfs eewehroja fcho mohri, kahdu jaunu zilweku dahrgâs, bet netihrâs drehbês gehrbuschohs. Dahrgi grebfeni mirdseja us wina pirksteem, fmaga selta kehde ar selta pulksteni karajahs pee wina kruhtim, dahrga kruhts adata no dimanteem fpihdeja wina faplihsufchâ krekla un selta peeefchi tirkfcheja pee wina leeleem sahbateem. Zitadi winafch ifstahstijahs glufchi ka meshons; wina melni mati karajahs pahrluhpahm, wina azis fpihdeja no dserfchanas un fpehles-kahribas."

Ar swalstidameem fohsteem winafch dewahs pee fpehles galda, kur tam weeta tapa ruhmeta.

"Ah, Zuhfch efat Alonso," fauja bankas turetajs, wina eeraudsidams, "waj Zuhfch gribat wakarejo flahdi atwinneht? Efah fweizinati."

"Es dohmaju gan," atbildeja mohris ar grehtu mehli un kehra keshâ, is kuras tas kahdas faujas fpohscha selta iswilla, kuras tas nezeenoschi us galdu fweeda, ka zits gabals fchur, zits tur aiffrehja. Desmit rohlas kehrahsh pehz teem, kamehr mohris ne pirkstu pehz teem nepazehla, bet fmejhahs.

"Seltu atpakal!" fauja bankas turetajs — "dohdat Alonso lungam wina mantu atpakal! Gohdigu fpehli, lungi!"

"Lai stahw," fajija mohris, ar fawahm us fmeefchanohs fawiltahm luhpahm. "Wineem tee waitaf der, nefa man! Kahrtes, kungs, kahrtes!"

Ar nedrohfschu rohlu tas kehra weenu kahrti un stuhma nefklaititu selta laudfi wirju. Pehz desmit minutehm winafch bij pasaudejis un bankas turetajs to eeraufa keshâ. Mohris lahdejahs un nehma atkal jaunu kahrti. Ne-ilgi, tad tam nebij neweens selta gabals keshâ. Grebfenus, pulkstena kehdi — wifu, kas tam bija, rahwa tas noht un meta us galdu. "Zil Zuhfch to wehrtejat, faunais, jeb kas Zuhfch efat" fauja winafch bankas turetajam.

Schis wehrteja tohs dahrgus alminus, willa kahrtes un kahdu minuti wehslaku bija mohris wifu pasaudejis.

(Zurymaf beigahs.)

Grudi un seedi.

Nakts-mahja pee laupitajem.

(Statēes, 38. Beigaš.)

Ku mehs sahlam ehst. Gata smekeja man issalkuščam deefgan labi, bet ta usmudinaščana, arween brandwihnu dsert, mani wehl waicak eestiprinaja tanis dohmās, ka es pee flep-taweem mihtu. Teitdams, ka eesču sircu apluhkoht, es igahju ahrā un opluhkoju sawas pistoles, tahs wirsfrwahrlōs eebahsdams. Genahldams atradu mahiti ar dehlu klusā farunā, kuru wini mani eerahfidami, tuhliu beidsa. Es luhdsu man gultu eerahdiht; ta atradahs us greesteem, un pastahweja no trihs dehleem, us kureem pahra gabalu salmu bija uslikti. Augšā uslahpis, kur ari mans puhdelis usnahjo, laidohs ar apdohmu labi stipri us teem dehleem, bet tod aikal klusi pazehlohs un klaušijohs zaur dehlu starpu, ko šhee apahščā runaja. Nu skaidri sinaju, ka atradohs nahwes breefwās. Wini norunaja, kohdā wihsē mani nolaut. Tē peeklapeja pee durwim, un weens no flihdama kuga laimigi isglahbees matrosis eenahjo, un luhdsu nakts-mahju. Gan negribedami tee winu usnehma, un rahdija tam, lai eijoht turpat, kur es jaw guloht. Es matroscham eeschuščiteju, lai winsch klusu isturahs, un dsudeju, ka Megga fajija: „Na, nu ir diwahrtigs darbs.“

„Nebihstees,“ Igonš atteiza, „to darbu es prohtu!“

Es eedewu matroscham weenu no manahm pistolehm. Rahdu stundu mehs tā abi bijam gaidijuschī, kad peepeščī mans puhdelis eeruhjahs un mehs masu trohkfni isdsirdam. Es puhdetam pawehleju meerigam buht. Mehš uswillam pistoles. Zaur luhku atspihdeja uguns. Weza Megga ar laterni rohlā, sahpa pa trepehm augšā, Igonš ar dunzi un zirwi winai no pakatas. Mehš abi mehrkejam us Igonu. Schahweeni sptahga. . . . Igonš krita, no diwahm lohdehm eewainohs, pa trepehm semē. Megga tapa no mana puhdela breefmigi saplohšita. Mehš safehjam abus, un es aisuhtiju us tuwo M. pilsfehlinu pehz polizijas, kamehr pats pistoles no jauna peelahdeju un pee eewainoteem us wakti paliku. Winu waimanas, luhgščanas un lahstus es muhščam ne-aismirišču.

Schandarmi atnahjo, un mahju ismekledami atrada diwus lihkus un dauds laupitas mantas. Igonā un Meggas liktens man nesinams.

B. M.

Smeeklu stahštini.

Rā tabakas šchnauščana zehlufehš. — Tabakas šchnauščana ir kahdas kundses isgudrojums un ne semakas, tā Franzijs lehnineenes Katrinās. Winas dehls, wehlakais lehniasch Franzis II., jaunibas godos dauds mohzjahs ar galwas sahpem, un ahrsteem nemas negribēja laimetees scho kaiti gruntigi nodsiht. Tē gudrajai seewai tahs dohmās galwā eeschahwahs, sawam dehlam likt toreis jaw pasihstamo tabaku par pulweri faberstu degunā eewillt. Schihs sahles lihdsēja un dehls palika wefels. Tas nu ar ir lehti tizams, ka pils leelmani to ari sahla sahlu weekā bruhkehht un ziti to pat ari tad degunā eewillt, kad galwas sahpes nemas nejuta un no ta tabakas šchnauščana ir isplahtijusehs un pee daudseem par eeradumu palikuse tā pihpeshana.

Wahzijas keisera Rudolfs II. kohti mihoja musiki,

bet temehr reis keiseriskeem pilsmusikanteem Pragā peemirsa lohni ismaksahht. Musikanti, kureem naudas nohtigi wajjadseja, ne-ee drohščinajahs to keiseram praht. To wini taddeht mehginaja ar willu rohā dabuht. Wini taddeht 1611. gadā wakarā pee keisera pils-lohga spēheja Dahwida dseefmu: „Kungs, apschoļojes par mums,“ til sčehli un aisgrahhti, ka keisars tuhliu nomanija, ko wini gribejo, winsch taddeht neween lika ismaksahht aistureto lohni, bet musikantus ar daschahm leekahm dahwanahm eepreezinaja.

Ari mahlflo. — Wahzijas slowenois wijolu spēheletojs Jacheps Joakims, tad kad wehl Honwera bij konzert-meistors, semā no sawas istabas lohga wareja redseht, ka fklidu-skrehejei ra gludu ledu preezigi skraidija; beidsiht winom ari eeschahwahs prahtā, us ledus eet skreeneht ispreezatees. Tē kahds ledus flauzitojs winam peenahht un prafo, waj newehletohs, ka ari fklidas peeschnaletu. „Jo, mihtais D. kungs, bet es jaw neprohtu ar winahm skreet.“ Scho sčahubischanohs D. kungs winam aisdien, kad teiz, ka winam floht buhschoht un wajjadfigo mahzibu pasneegschoht un winam fklidas peeschnaleja fajidams: „Tā, Joakim kungs, nu stahjatees us fklidahm, tā — nu sweedeet weenu kahju tā un ohtru tā — un tad skrejeet prohjam.“

Joakims D. kunga padohmu peenehma un sweeda weenu kahju us labo un ohtru us kreiso puš, bet winsch wehl pirmo kahju nebij pilnigi isweedis, kad smagi us ledus krita.

„Ja, ja, ja!“ — tad D. kungs dohmigi galwu grohšidams fajija, pee kam mahlfleeneekam palihdsēja us kahjahm tikt, „tas wis ne-eet til weegli tā wijolu spēheščana.“

B. Bergmann.

Johzini.

Kahds waktis saldats ussawza sawam garam eedamam wirsneekam: „wirsneeka kungs, es esmu diwus Turkus sakehris.“ — „Wed winus sčurp,“ wirsneeks teiza. „Ja, wini mani tura,“ atbildeja duhschigais saldats.

Angtu generalš Mareborus isputinaja pee Hochstetes Frantischu armiju un sawangoja wina marščalu Talardu. „Lord,“ Talaras teiza, „Juhš efeet tohs labahs pulkus us pasaules falahwuschī.“ — „Bet kapehz Juhš nepeemineet tohs, no kureem Juhš efeet falauti tapuschī?“ Mareborus atbildeja.

U. Sohdums.

Wefeliga smeeschanahs.

Kardinals Saltwijaks bij us mirschanu saflimis. Sulaini kohpa winu tohti labi, bet redsedami, ka lungam beidsama stundina klahht, sahla nemt ko til katriš wareja. Mehrkakis redsedams, ka lunga mantas tohp zita pehz zitas sulaina labatās sabahstas, panehma kardinala spēeki un uslika wina zepuri un tad sahla pahdrohščohs saglus misoht un dsiht laukā. Kardinals tahdus johkus redsedams pasmehjahs, zil deht tahs flimibas wareja un palika tuhliu wefels.

U. Sohdums.

Atbildeidams redaktors Ernst Plates.